

ถนนสู่การค้าแบบไร้พรมแดน

ปาฐกถาโดยนายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.
ในงานประชุมเชิงปฏิบัติการและสังสรรค์ “Top Executives’ Networking Forum:
A Road to Borderless Cooperation” ประจำปี 2547 ครั้งที่ 2 ณ ดุสิต รีสอร์ท
และ โปโลคลับ ชะอำ จ.เพชรบุรี ระหว่างวันที่ 11-13 มิถุนายน 2547

เมื่อเช้านี้ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กรุณาชี้แนะ แก่นักธุรกิจของบริษัท SET-50 ว่าต้องเตรียมตัววางแผน เพื่อรองรับสำหรับการแข่งขันและสภาพแวดล้อมในอนาคต ที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากปัจจุบันอย่างมาก ผมขอถือโอกาสนี้เรียนให้ทราบครับ ว่า sector ที่ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด sector หนึ่ง ก็คือตลาดทุนนั่นเอง

ที่ผมพูดเช่นนี้ ก็เพราะผมเห็นว่า ในเรื่องของการค้าแบบไร้พรมแดนนั้น ตลาดทุน จะมีความสำคัญมากขึ้นกว่าเดิมมาก ถ้ามองว่าเป็นเพราะอะไรครับ ประการแรก เป็นการสะท้อน แนวโน้มของ capital flows ของตลาดโลก ที่กระแสเงินหมุนเวียนในตลาดสากลได้เปลี่ยนแปลง ไป จากเดิมรูปแบบ bank loan เป็นหลัก กลายเป็นรูปแบบของตลาดทุนเป็นหลัก เมื่อ 25 ปีก่อน เงินหมุนเวียนในรูปแบบ bank loan มีจำนวนมากกว่ารูปแบบตลาดทุนถึง 10 เท่า แต่ปัจจุบันนี้ กลับน้อยกว่ารูปแบบตลาดทุน ปัจจุบันเหลือเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของรูปแบบตลาดทุน

ประการที่สอง แนวโน้มการค้าระหว่างกันเองในภูมิภาค จะมีสัดส่วนสูงขึ้น ทั้งจากการเพิ่ม value add ในสินค้า จาก vertical specialization จาก free trade area และจากการกระตุ้น domestic demand ซึ่งการค้าระหว่างกันมากขึ้นนี้ จะทำให้อัตราเพิ่ม GDP ในภูมิภาค สูงต่อไป ดังนั้น ปริมาณ GDP ที่มีมากขึ้น ประกอบกับอายุเฉลี่ยของประชากรสูงขึ้น มีคน ในวัยเด็กน้อยลง จะทำให้ปริมาณเงินออมในภูมิภาคมีมากขึ้นด้วย และทำให้การหมุนเวียนเงิน ภายในภูมิภาคมีมากขึ้น ซึ่งการหมุนเวียนเงินแบบไร้พรมแดนจะต้องอาศัยช่องทางตลาดทุน

เมื่อตลาดทุนมีความจำเป็นต่ออนาคตของเราเช่นนี้ ถ้ามองว่า โจทย์สำคัญที่สุดในการ พัฒนาตลาดทุนคืออะไร ผมขอตอบว่า โจทย์สำคัญที่สุดคือ good governance

ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ช่องทางตลาดทุนเป็นช่องทางที่ไม่อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว จึงต้องมีกฎ กติกา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ออม สามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้ใช้เงินได้ เช่นเดียวกับนายเบงก์ ดังนั้น ในช่องทางตลาดทุน governance จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

ถามว่าจะทำให้เกิด governance ขึ้นในประเทศไทยได้อย่างไร ในด้านของทาง การ ได้ดำเนินมาตรการไปแล้วหลายอย่าง ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการบรรษัทภิบาลแห่งชาติ มีฯลฯ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อกำหนดกรอบใหญ่ของประเทศ ตลท. มีการกำหนด Corporate Guideline 15 ข้อ มีการให้รางวัลบริษัทที่ดี และเพื่อแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ฯลฯ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานระหว่างหน่วยงานบังคับ กฎหมาย กับหน่วยงานขบวนการยุติธรรม

ในด้านความรัดกุมของกฎหมาย ทาง การได้เสนอแก้ไข พรบ. หลักทรัพย์ฯ ในสองเรื่อง คือ ในด้านกรรมการและผู้บริหาร มีการกำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบให้ ชัดเจนขึ้น และในด้านผู้ถือหุ้นรายย่อย เปิดโอกาสให้เสนอเรื่องบรรจุเป็นวาระการประชุมผู้ถือหุ้น และให้สามารถร้องศาลเพื่อสั่งเพิกถอนมติ หากการนัดประชุมผู้ถือหุ้น หรือการลงมติดำเนินการ โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ขณะนี้ ร่างกฎหมายนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

นอกจากนี้ ตลท. ได้ออกประกาศเกี่ยวกับ connected transaction ซึ่งบริษัทต้อง ขอความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้น โดยต้องส่งข้อมูลให้ทาง การทราบด้วย และกรณีใด หากสำนักงาน เห็นว่าข้อมูลยังไม่เพียงพอ ก็จะกระตุ้นให้มีการวิเคราะห์เพิ่มเติม ซึ่งในเรื่องนี้ ผมทราบว่า ประกาศมีจุดที่ควรแก้ไขปรับปรุงเพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าปกติที่สุจริต สำนักงานจึงจะ ทำ การหารือกับ ตลท. เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

นอกจากมาตรการที่กล่าวแล้ว ตั้งแต่ต้นปีนี้เป็นต้นมา สำนักงาน ก.ล.ด. ได้มีมาตรการเพิ่มเติม ดังนี้

1. เพื่อป้องกันมิให้ผู้สอบบัญชี ยินยอมให้บริษัทจัดทำไม่เป็นไปตามมาตรฐาน แต่ผู้สอบบัญชีป้องกันตนเอง โดยอาศัยการระบุข้อสังเกตของตนไว้ในรายงานการสอบบัญชี สำนักงาน ก.ล.ด. ได้ประกาศว่า ต่อไปจะไม่รับงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีมีข้อสังเกตแบบไม่ พ้นธง หรือไม่ได้เป็นสาระสำคัญอย่างแท้จริง โดยจะส่งงบคืนไปแก้ไขเว้นแต่ข้อสังเกตนั้น เป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน และเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีเท่านั้น

2. เพื่อแก้ปัญหาที่ บางบริษัทใช้วิธีตีความมาตรฐานการลงบัญชีบางเรื่อง ในลักษณะที่หละหลวม เข้าข้างตนเอง เพื่อเอื้ออำนวยต่อการแต่งบัญชี สำนักงานได้ประสานงาน กับสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ในการออกหนังสือเวียน

เพื่อตีความหรือระบุเครื่องบ่งชี้ ในการปฏิบัติบัญชีบางเรื่อง ขณะนี้ มีหนังสือเวียนออกไปแล้ว
5 ฉบับ

3. สำนักงานได้เพิ่มแนวทางการทำงาน เพื่อติดตามแก้ปัญหาเป็นรายบริษัท

ในลักษณะ proactive คือพยายามป้องกัน และระงับปัญหาก่อนที่จะเกิดขึ้น โดยดำเนินการเป็น
3 ชั้น ดังนี้

(ก) ได้จัดตั้งคณะเจ้าหน้าที่ เป็น watch-dog เพื่อทำการวิเคราะห์
งบการเงินของบริษัทต่าง ๆ เป็นประจำ รวมทั้งติดตามข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับ deal ต่าง ๆ ด้วย
ถ้าพบสิ่งใดไม่ชอบมาพากล จะสอบถามให้บริษัทชี้แจง

(ข) เมื่อพบเรื่องผิดปกติแล้ว คณะ watch-dog จะยกเรื่องขึ้นหารือ
คณะทำงานที่สำนักงานจัดตั้งขึ้น เรียกว่า Steering Group ด้านบัญชีและบรรษัทภิบาล
คณะทำงานชุดที่หนึ่งนี้จะกำหนดแนวทางเพื่อเจรจา หรือทักท้วงบริษัท ซึ่งที่ผ่านมาปรากฏว่า
ได้ผลเกินคาดเนื่องจากหลายบริษัท เมื่อทราบปัญหาแล้วก็แก้ไขโดยพลันด้วยวิธีชุกฉีก
รายการ หรือเรียกหนี้คืนจากบริษัทในเครือ เป็นต้น

(ค) สำหรับบริษัทที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม คณะกรรมการ ก.ล.ด.
ได้แต่งตั้งคณะทำงานชุดที่สองขึ้น เรียกว่า Steering Group ด้านวินัยกรรมการ คณะทำงานชุดนี้
จะเชิญกรรมการของบริษัทที่เกี่ยวข้องมาให้ชี้แจง มาสัมภาษณ์ หากเห็นจำเป็นก็จะมีการตัดเดือน
ทำนองให้ใบเหลือง หรือกรณีเรื่องที่ร้ายแรง อาจให้ใบแดงโดยการ blacklist กรรมการหรือ
ผู้บริหาร

ที่ผมบรรยายมานี้ คงเห็นได้ว่าประเทศไทยเราได้ดำเนินการ เพื่อปรับปรุงระบบ
governance ไปแล้วมาก ทั้งในระดับภาพรวม และในระดับ micro รายบริษัท แต่ปัญหาคือ
เหตุใดต่างประเทศจึงยังไม่ตระหนักเรื่องนี้ ดังนั้น เพื่อให้ต่างประเทศมีความเข้าใจมากขึ้น
สำนักงานมีแผนดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับข้อมูลในรายงานประจำปี ในเดือนที่แล้ว มีการสำรวจโดย
S&P ร่วมกับมหาวิทยาลัยสิงคโปร์ ซึ่งให้คะแนนบริษัทไทยต่ำเนื่องจากมีข้อมูลในรายงาน
ประจำปีที่ส่งผู้ถือหุ้นน้อย ในเรื่องนี้ อันที่จริงข้อกำหนดเรื่องการเปิดเผยข้อมูลของไทยนั้น
มีความละเอียด ไม่แพ้ประเทศอื่น ๆ แต่ที่ผ่านมา บริษัทเน้นการเปิดเผย ในรายงาน 56-1
ที่บริษัทส่ง ก.ล.ด. และตลาดหลักทรัพย์มากกว่า ซึ่งแม้ว่ารายงานดังกล่าวจะมีการนำเข้า website
ให้ประชาชนค้นดูได้ แต่ก็ไม่ตรงกับ international practice เมื่อเห็นปัญหาเช่นนี้ สำนักงาน

ก.ล.ต. จึงจะหารือกับ ตลาดหลักทรัพย์ และสมาคมนักบัญชี เพื่อกำหนดว่า มีเรื่องใดบ้างที่บริษัท ควรนำมาเปิดเผยในรายงานประจำปีเพื่อให้สอดคล้องกับ international practice

2. **ปรับมาตรฐานให้เป็นระดับเดียวกับของประเทศเอเชียอื่น ๆ (mutual recognition of standards)** สำนักงาน ก.ล.ต. จะมีการประชุมหารือกันระหว่างประเทศอาเซียน เพื่อยอมรับกฎ ระเบียบ และมาตรฐานของกันและกัน ซึ่งจะช่วยเน้นย้ำว่ามาตรฐานของไทย เป็นที่ยอมรับของประเทศอื่น ๆ

3. **กระตุ้นบริษัทให้ปรับปรุงตัวตามผล IOD survey** เมื่อ 2-3 สัปดาห์ก่อน สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย หรือ Thai Institute of Directors (IOD) ได้จัดทำ Corporate Governance Report 2003 ผลปรากฏว่ามีหลายบริษัทที่คะแนนบางข้อต่ำมาก ซึ่งผมจะ ขอให้ IOD ส่งแก่ทุกบริษัทเพื่อหาทางปรับปรุง สำหรับ SET 50 นั้น ผมคิดว่าท่านต้องให้ความสำคัญแก่ IOD survey มากเป็นพิเศษ และท่านควรพยายามปฏิบัติตาม corporate governance code 15 ข้อของตลาดหลักทรัพย์ได้ทุกข้อด้วย

สุดท้าย สำนักงาน ก.ล.ต. ต้องปรับปรุงวิธีการสื่อสารไปต่างประเทศ โดยวิธีแรก ก.ล.ต. จะเริ่มจัดทำ newsletter เป็นภาษาอังกฤษเป็นรายไตรมาส เพื่อส่งให้นักวิเคราะห์ทั่วโลก สถาบันการเงินข้ามชาติ นิคมสารต่าง ๆ หน่วยราชการประเทศอื่น ๆ รวมทั้งสถานทูตไทยใน ต่างแดน รวมทั้งจะทำการปรับปรุง website ของสำนักงานเอง ให้มีภาษาอังกฤษมากขึ้น ให้เหมาะสมกับยุคการค้าไร้พรมแดน วิธีที่สอง ในอดีตเวลาประเทศไทยไปทำ road show ในต่างประเทศนั้น สำนักงาน ก.ล.ต. จะไม่ไปร่วมด้วย เพราะถือว่าการไปทำการตลาดเพื่อ ขายของ ไม่น่าต้องมี regulator ไปด้วย แต่ผมคิดว่านักลงทุนข้ามชาติ ที่ซื้อหลักทรัพย์ใน ประเทศหนึ่ง ๆ นั้น เขาไม่ใช่ซื้อเฉพาะ business prospect ของบริษัท แต่เขาซื้อการบริหาร เศรษฐกิจและสังคม การกำกับดูแลตลาด และการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนทั้งหมดเป็น package ดังนั้น ในอนาคตเมื่อมีการไปทำ road show หากเป็นนัดที่สำคัญ เช่น กรณี Road show ASEAN 100 ที่กำลังจะจัดขึ้น ผมได้หารือกับ ก.ล.ต. บางประเทศ เห็นพ้องกันว่า ก.ล.ต. ควรจะมีการนำเสนอเรื่องเหล่านี้ด้วย

ผมขอจบโดยเน้นว่า การจะเอาประโยชน์ จากถนนสู่การค้าแบบไร้พรมแดน ที่เชื่อมโยงตลาดต่าง ๆ ในภูมิภาคได้นั้น มีงานที่ต้องทำหลายอย่างโดยหลายฝ่าย เพื่อให้แน่ใจว่า ตลาดทุนของไทยจะปรากฏที่ตั้งในแผนที่ดังกล่าวอยู่เสมอ

ขอบคุณครับ